

Verslag van de 53e vergadering van de Klankbordgroep Gebruikers Natuurterreinen Goois Natuurreservaat op dinsdag 12 oktober 2021, aanvang 19.30 uur, locatie: schaapskooi Laren

Aanwezig zijn:

- de heer J. de Boer (voorzitter)
- mevrouw K. Kos (directeur-rentmeester GNR)
- mevrouw C. Kersbergen (GNR, teamleider beleid, ondersteuning en externe relaties)
- de heer P. Hulzink (GNR, beleidsadviseur)
- de heer P. Kampen (GNR, teamleider beheer)
- mevrouw E. van der Lof (IVN Gooi en Omstreken)
- de heer C. Dekker (Stichting Behoud Gooise Heide)
- de heer J. Huijsing (Gooise Atletiek Club)
- de heer D. Jonkers (Vereniging van Vrienden van het Gooi)
- de heer O. Langendorff (Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland, Afdeling Naerdincklant)
- de heer B. van Loo (Nederlandse Toer Fiets Unie)
- de heer F. Prins (KNNV Afdeling Gooi)
- de heer R. Rense (Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken)
- de heer F. Smits (vertegenwoordiger Beheervrijwilligers GNR)
- mevrouw M. Evers (verslag)

Afmeldingen/afwezig:

- mevrouw M. van Unen (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie)
- de heer J.P. Alsma (Sticht Gooise Wandelsport Bond)
- de heer B. Bakker (Fietzersbond, Afdeling Naarden/Bussum/Huizen)
- de heer J. Koot (K.C. Gooi- en Eemland)
- de heer J. Loggen (Werkgroep Landschapsbeheer Nardinclant)
- de heer B. Majoor (toehoorder namens de groep pachters)
- de heer J. Oude Elferink (Vereniging Leefmilieu Het Gooi, de Vechtstreek e.o.)

1. Opening en afwezigheidsmeldingen

De heer De Boer opent de vergadering en heet allen van harte welkom.

Een speciaal welkom gaat uit naar de heer Smits die dit overleg voor het eerst bijwoont als opvolger van de heer Sikking. De heer Smits volgt de heer Sikking op omdat met de groep beheervrijwilligers onderling is afgesproken dat hun vertegenwoordiger roulerend op basis van maximaal twee keer een drie-jaar termijn zitting neemt. De voorzitter en secretaris lichten toe dat dit los staat van de algemene afspraken over deelname aan de klankbordgroep: daaraan is geen maximaal aantal jaren gesteld.

Bij dit overleg zou als toehoorder namens de pachters de heer Majoor aanwezig zijn, maar deze is helaas op het laatste moment verhinderd. We hopen de heer Majoor volgende keer te kunnen ontmoeten.

De heer De Boer vat wat vorig overleg is gezegd kort samen. Dit was een advies om een eventuele zetel voor de pachters op toehoordersbasis in te stellen, zodat er wel deelname mogelijk is aan het overleg, maar de stem van de pachters geen onderdeel uitmaakt van adviezen die afgegeven worden door de klankbordgroep aan het bestuur van GNR. Dit om tegenstrijdigheid in belangen bij de adviezen uit te sluiten.

De actie ligt nu bij mevrouw Kos en het bestuur van GNR om te beslissen over het instellen van een zetel.

De voorzitter verzoekt de heer Smits zich kort te introduceren. De heer Smits laat weten dat hij sinds 20 jaar in Hilversum woont en zes jaar geleden is gestart bij de vrijwillige beheergroep De Zuid/Hilversums Wasmeer. Sinds twee jaar fungeert hij als coördinator van deze beheergroep. Daarna stellen de andere aanwezigen zich kort voor.

2. Mededelingen en actualiteiten

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw Kos. Mevrouw Kos deelt mede dat er afgelopen week bestuursvergadering was, en kan hieruit melden dat het GNR projectbureau goed functioneert. Daardoor heeft GNR nu een concrete, goed uitvoerbare projectenportefeuille, waarvan een aantal nieuwe projectvoorstellen in het bestuur zijn goedgekeurd. Deze voorstellen moeten nog aan de Stichting Steun voor financiering worden voorgelegd.

Toekomstdebat

Vorige week dinsdag was er een Toekomstdebat in Hilversum waar mevrouw Kos in het panel heeft deelgenomen. Zij heeft een o.a. oproep gedaan om ook in de stad meer groen in te richten. Dat komt de natuur ten goede. Van het GNR eigendom valt ongeveer 50% in de gemeentegrenzen van Hilversum en de oproep is juist ook gericht naar de gemeente en alle inwoners van bebouwd gebied.

De heer Smits vraagt of GNR ook adviezen kan geven wat voor groen, wat voor soorten planten en dergelijke.

Mevrouw Kos antwoordt dat GNR zeker in het algemeen advies kan geven, om bijvoorbeeld natuurlijke soorten te kiezen en er is via GNR ook veel materiaal over biodiversiteit beschikbaar. De heer Hulzink voegt hieraan toe dat er ook nu al contact is met bijvoorbeeld de beheerder van het mediapark en er worden contacten met gemeente onderhouden over inrichting van groen. De heer Rense merkt op dat de gemeente bezig is met het opstellen van het groen-beleidsplan. GNR zal daar zeker op aansluiten.

Mevrouw Kos is verheugd dat er na alle coronamaatregelen nu weer ontmoetingen op kantoor mogelijk zijn. Het is heel fijn voor alle medewerkers om elkaar weer te kunnen zien en met elkaars wel en wee mee te leven.

3. Evt. mededelingen en vragen/opmerkingen n.a.v. het verslag van de 52e vergadering d.d. 1 juni 2021, en vaststelling van het verslag

N.a.v. vorig verslag:

Naar aanleiding van blz.3: onder 4. Presentatie Terreimborden:

Er wordt nagedacht of er, en zo ja wat voor, tekst er op de toegangsborden zou kunnen worden opgenomen over het houden van georganiseerde en economische activiteiten met grote groepen (groter dan 20 personen) in de gebieden. Hierover staat al wel iets in de toegangsvoorwaarden. E.e.a. in lijn met de voorwaarden van Natuurmonumenten.

Er wordt gevraagd wat de regels zijn voor drones. Deze worden regelmatig gezien boven het Hilversums Wasmeer, de Westerheide en het Laapersveld.

De heer Kampen laat weten dat drones onder luchtvaartwetgeving vallen. Boven Natura 2000 gebied mag niet gevlogen worden. Op de website van Natura 2000 trekt men dan de conclusie dat men in GNR gebied wel zou mogen vliegen. In de toegangsvoorwaarden van GNR staat echter dat alle terreinen uitgesloten zijn van activiteiten met autootjes, drones, vliegtuigjes (motorisch aangedreven en/of radiografisch bestuurbaar). Op grond van artikel 461 Wetboek van Strafrecht mag GNR aanspreken, verbieden en zelf verbaliseren.

De toegangsbepalingen zijn te lezen en ook te downloaden via <https://gnr.nl/actueel/waar-we-voor-staan/toegangsvoorwaarden-goois-natuurreservaat/>

Indien gewenst kan het GNR een keer een presentatie geven over de highlights van deze materie.

Het verslag is bij deze vastgesteld. De voorzitter dankt de notulist voor de verslaglegging.

4. Recreatievisie GNR – presentatie door de heer P. Hulzink

De voorzitter geeft het woord aan de heer Hulzink. Deze licht toe dat deze presentatie ontstaan is aan de hand van een vraag vanuit de gemeente Hilversum om meer informatie over de visie van GNR en de ideeën over natuureducatie, spelen, sport, bewegen en horeca. Dit ook naar aanleiding van de ervaringen tijdens de coronamaatregelen. Veel meer dan voorheen trokken mensen de natuur in hun eigen omgeving in en gingen op allerlei manieren recreëren. GNR heeft aan de vraag van gemeente Hilversum gehoor gegeven en een recreatievisie opgesteld, die de heer Hulzink in dit overleg presenteert.

We leven in een sterk verstedelijkte regio, en zijn daarin centraal goed bereikbaar. De natuur werd al druk gebruikt en er komen om de regio heen steeds meer bewoners, het gebruik wordt steeds intensiever. GNR streeft naar instandhouding van het landschap met tal van waarden zoals natuurschoon en erfgoed. Met daarbij openstelling om van natuur te kunnen genieten, onder voorwaarden. Als je alles wat mensen zouden willen zomaar accepteert kan bijvoorbeeld (onbewust) vegetatie worden betreden/beschadigd, of kunnen tussen recreantengroepen met eigen –soms tegenstrijdige- behoeften spanningen ontstaan. Van belang is te kijken waar je parkeergelegenheid geeft, waar de wandelpaden het beste kunnen liggen etc.

Verder zijn er wetten en regels vanuit de overheid, bijna alle terreinen liggen in NNN gebieden. Daarbij is er zorgplicht, zoals het voorkomen van schade aan populaties. Ook zijn er verplichtingen om in aanmerking te (blijven) komen voor beheersubsidie, bijvoorbeeld: krijg je voor droge heide een subsidie, dan heb je ook de verplichting om dat gebied als droge heide in stand te houden.

Voor wat betreft het huidige recreatiegebruik is GNR gastvrij, en voor 7 à 8 kernen van bewoning direct toegankelijk. Overal kun je zo een natuurgebied inlopen, er zijn honderden paden en toegangen. Vergelijk dit met Nationaal Park de Hoge Veluwe, waar drie toegangen zijn en entreegeld wordt geheven.

In de periode dat door coronamaatregelen de drukte snel toenam, kon je ervaren wat er gebeurd als bevolkingsdruk toeneemt, dan zal het in de natuur vertoeven vele malen toenemen. Dan neemt ook de slijtage in de terreinen toe en door drukte gaat de kwaliteit van rust omlaag.

Er is ook meer en meer bewustwording dat groen goed is, bewegen goed is, rust in de natuur zoeken fijn is. De keerzijde is dat dit meer druk op de natuur geeft waardoor de zo gezochte kwaliteiten ervan afnemen.

Alle terreinbeheerders zijn op zoek naar de gedetailleerde feiten achter het gebruik. Hoeveel, hoe vaak, wat is het motief om in de natuur te zijn? In het beheer kun je dan op zoek naar gepaste zonering en de verschillende gebruiksfuncties wellicht in banen leiden. Spannend blijft hoe het gaat met draagvlak.

De heer De Boer vraagt of bekend is hoeveel rust en stilte er nodig is voor de (doel)soorten in de terreinen. De heer Hulzink zegt dat dit de “ecologische draagkracht” wordt genoemd. Denk bij een doelsoort aan een vogel zoals de nachtzwaluw. Dat is een recreatiegevoelige soort, die is teruggekomen en staat voor een heidelandchap op een hoog ambitieniveau.. De vraag is

waar precies de omslag zit voor zo'n soort om wel of niet in het terrein te zijn. Meten aan gevoelige soorten en aan de natuur zijn wel belangrijke invalshoeken. Daar hoort ook de vraag bij naar welk ambitieniveau je streeft.

GNR streeft momenteel niet naar meer, maar wel naar betere voorzieningen en kijkt naar op welke plek wat geschikt is. GNR zal zelf geen horecagelegenheid ontwikkelen in hun natuurgebieden. GNR kan wel meedenken over beperkt aan de rand horeca aanbieden door ondernemers, waarbij je goed kijkt naar de impact op de natuur.

Educatie is ook een speerpunt, met leerlijnen voor scholen. De jeugd heeft de toekomst. De Recreatievisie kunt u downloaden via <https://gnr.nl/over-ons/publicaties/>

De leden van de klankbordgroep krijgen deze ook gemaïld, samen met de presentatie die de heer Hulzink liet zien. Ook alle gemeenten ontvangen deze informatie.

5. Vaststellen vergaderdata KBG 2022

De voorgestelde data volgen het schema van het bestuursoverleg GNR, zodat er steeds actuele info is uit het bestuur

dinsdag 19 april 2022 19.30-21.30 uur

dinsdag 28 juni 2022 17.15-21.30 uur – inclusief excursie en soep en broodmaaltijd

dinsdag 22 november 2022 19.30-21.30 uur

Alle aanwezigen zijn akkoord met dit voorstel.

6. GNR 90 jaar – Presentatie door mevrouw C. Kersbergen

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw Kersbergen.

Mevrouw Kersbergen meldt dat men gemerkt heeft dat de naamsbekendheid van GNR nog verbeterd kan worden. Voor het werven van nieuwe donateurs is naamsbekendheid de eerste voorwaarde.

Het 90 jarig jubileum in 2022 wordt als mooie aanleiding gezien om een naamsbekendheid-campagne te starten, met verschillende zaken zoals posters op straat, of een special van GNR is huis-aan-huis bladen.

Een ander moment voor zichtbaarheid is het organiseren van een groots schaapscheerfeest met workshops op intekening. De datums 4 en 5 juni zijn hiervoor alvast bestemd.

Een uitgebreid programma voor scholen over natuurverbindingen is ook in de planning opgenomen, met zowel in het voorjaar als in het najaar activiteiten.

Op vrijdag 11 november 2022 wordt een symposium gehouden, waarvoor Singer Laren al is vastgelegd als locatie.

Ook komen er 2 producten: een kalender met ansichtkaarten, niet als verdienmodel, maar met als doel naamsbekendheid te stimuleren. Het andere product is een boekje over de waarde van het GNR, deze gaat ook naar alle nieuwe raadsleden na de verkiezingen volgend jaar.

GNR heeft op dit moment 5000 donateurs (lees: huishoudens). Hiermee zit GNR niet alleen qua ligging, maar ook qua aantal donateurs in tussen het Noord-Hollands landschap (GNR heeft iets meer donateurs) en Utrechts landschap (GNR zit net iets lager).

De voorzitter dankt mevrouw Kersbergen voor deze informatie en stelt voor een rondje langs de deelnemers te maken met de vraag om reacties.

De heer Prins laat weten dat de KNNV in de zomer van 2022 weer een 1000 soorten dag organiseert, samen met andere organisaties. Waarschijnlijk op 11 juni, datum is nog niet

definitief bepaald. Hierbij kan ook aandacht geschonken worden aan het 90 jarig jubileum van GNR. De heer Prins en mevrouw Kersbergen zullen hier verder over overleggen.

De heer Langendorff (AWN, Naerdincklant) vindt breed draagvlak belangrijk en ook om de jeugd met de praktijk in aanraking te brengen/betrekken. Mevrouw Kersbergen laat weten bezig te zijn met het opstellen van een programma en de educatievisie.

Mevrouw Van der Lof zegt dat het IVN graag wil meewerken aan het jubileumprogramma en ook aan het educatieprogramma. Zij denkt dan aan het structureel opzetten van educatie op moderne wijze. Educatie vraagt tegenwoordig een andere insteek en middelen dan pakweg 20 jaar geleden.

De heer Dekker (SBGH) neemt aan dat alle klankbordgroep organisaties/verenigingen een steentje kunnen bijdragen om naamsbekendheid van GNR te promoten. Tijdens het schaapscheerfeest zou daar ook mooie gelegenheid voor zijn.

De heer Smits (beheervrijwilliger) oppert om tijdens de periode van het symposium te proberen om in Singer een tentoonstelling in te richten over de Gooise Natuur. Mevrouw Kersbergen is inderdaad al in gesprek met Singer of er een thema-expositie gedaan kan worden.

De heer Rense (Vogelwerkgroep) merkt op dat je in dit kader ook kan proberen om een expositie in Museum Hilversum in te richten.

Mevrouw Kersbergen denkt ook na over het organiseren van een GNR filmweekend. Zij bedankt iedereen voor de input en neemt dit mee in de jubileumplannen.

7. Vragen naar aanleiding van de verstrekte notities over beheer, beleid en communicatie en projecten

Bij de agenda zijn drie pdf's met projectmededelingen, beheermededelingen en beleidsmededelingen gestuurd.

De voorzitter geeft de ruimte om vragen te stellen bij deze mededelingen.

Beheer

Mevrouw Van der Lof vraagt n.a.v. bloemrijke randen (Aardjesberg), hoe je tot het zaaien met de juiste soorten komt. Zij is ook lid van Floron en ziet nu akkerranden die niet allemaal inheems zijn. De heer Kampen vertelt dat akkerranden bij pachters door de pachter zelf of via agrarisch natuurbeheer worden gesubsidieerd, in die situatie heeft GNR geen of weinig invloed op de soorten/bloemenmengsels. GNR verzoekt wel om inheemse soorten te zaaien. Echter inheemse soorten kunnen ook gekweekte soorten zijn, en dan gebruik je nog niet de genetische juiste soorten. Firma Cruydt-Hoeck maakt wel genetisch juiste kruidenmengsels, met biotoopdoel toepassing.

GNR heeft ook gezien dat bij de Aardjesberg ingezaaid is met een mengsel waar soorten tussen zitten die er niet in horen. Hier kan GNR wel zelf op controleren en afspraken over maken. Er is op het gebied van zaaigoed kiezen eigenlijk een transitie gaande, en dit zal zich zeker nog verder ontwikkelen om meer grip erop te krijgen.

Er komen ook steeds betere en bredere soorten mengsels beschikbaar. Dit wordt ook in het overleg met pachters besproken.

De heer Langendorff vraagt zich af of dit soort specialistische zaken voor publiek wel duidelijk is, of zou het goed zijn om hier meer voorlichting over te geven. Veel mensen vinden rijk bloeiende planten heel mooi, terwijl dit ecologisch gezien vaak niet de juiste planten zijn. De heer De Boer denkt dat er een scheidslijn is waar het om keuzes maken voor GNR gebieden gaat, en daarbuiten en in particuliere tuinen is een andere situatie waar GNR geen adviserende rol in hoeft te nemen.

De heer Kampen deelt mede dat er een poelenworkshop wordt georganiseerd samen met Nardinclant, ook eigen terreinmedewerkers gaan ernaartoe om hun kennis weer verder te verdiepen naar de laatste inzichten.

Beleid en communicatie

‘Voor een groene toekomst’ is een oproep aan de politieke partijen in de Gooise gemeenten. Deze oproep is kort geleden verstuurd, GNR wacht de reacties af.

Voor een groene toekomst van de Gooise gemeenten is het Goois Natuurreservaat een belangrijke bondgenoot. Als hoeder van de Gooise natuur is er aandacht gevraagd voor het thema natuur en landschap bij het opstellen van de verkiezingsprogramma's voor de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen. Hiervoor heeft GNR een brief opgesteld voor de fractievoorzitters (verkiezingsprogramma commissie) waarbij het perspectief van het Goois Natuurreservaat is geschetst en die hopelijk inspireert om een groene invulling te geven aan de verkiezingsprogramma's richting maart 2022.

Projecten

De heer Smits vraagt n.a.v. project Huydecopersweg: Wat is de functie van heidestrooisel? De heer Kampen licht toe dat er een groot gebied is met kaal zand, een deel is ingeplant en op het deel dat niet is ingeplant komt heidestrooisel, dat in feite zaden bevat van de plek waar het gemaaid is. De bedoeling is dat hieruit hei en planten groeien die ook in de oorspronkelijke omgeving voorkomen.

In het ontwerp is ook rekening gehouden met recreatie: fiets-, ruiter- en wandelpaden. De wandelpaden in het ontwerp sluiten aan op het bestaande wandelnetwerk en doorkruisen het waterbergingsgebied via dwarslaantjes. In het gebied tussen de waterberging en de A27 slingert een nieuw fietspad langs heide, langs vennen en door bossen. Dit pad wordt zodanig aangelegd dat bomenkap tot een minimum wordt beperkt. Betrokken partijen bij dit project zijn: RWS, GNR, gemeente Hilversum, AGV/Waternet, Vitens, PNH, B&U. Uitvoerder van het plan is RWS (inrichting natuur- en recreatieterrein met de mogelijkheid voor een waterberging).

De heer Rense deelt mede dat de Vogelwerkgroep nauwgezet de ontwikkelingen omtrent het kappen van bomen bij Monnikenberg volgt. De provincie is daar aan zet om de bezwaren van de Vereniging tot Behoud van Anna's Hoeve (VBAH) te behandelen.

Mevrouw Kos: uiteindelijk komen de gebieden weer bij GNR in beheer, GNR wil graag dat dit goed verloopt. Er wordt door GNR ook veel energie en tijd gestoken in dit proces en gesprekken met de VBAH.

De heer Rense merkt op dat er geen borden staan bij de bomenkap op Anna's Hoeve. GNR heeft hier wel voor gepleit, en is verrast dat er geen informatieborden zijn gezet door de provincie. GNR houdt wel toezicht op de werkzaamheden en wijst bomen aan die behouden moeten blijven. GNR verwacht dat de provincie nog meer gaat kappen bij Monnikenberg om een grondwal aan te leggen.

Mevrouw Kersbergen meldt dat er een artikel in de Gooi- en Eemlander heeft gestaan, waarbij het een werk van GNR leek. De heer Dekker vraagt of GNR daar pro-actief op kan reageren of inzetten.

Mevrouw Kersbergen schetst daarop het dilemma dat als GNR borden gaat zetten bij een werk van de provincie, GNR daarop wordt aangesproken. Best een lastige situatie.

De heer Smits ervaart dat omleidingenbordjes op routes ontbreken. De heer De Boer hoopt dat alles beter en mooier wordt als het omvormingsproject is afgerond, op dit moment is alleen de ravage zichtbaar.

De heer Van Loo vraagt of er ontwikkelingen zijn te melden op het gebied van mountainbike vraagstukken. Er is onlangs overleg in klein comité geweest.

Mevrouw Kersbergen antwoordt dat de verkenning is afgerond, er is overlegd met alle fietsclubs en andere terreineigenaren. Uiteindelijke conclusie is dat het plaatje nog niet compleet is. Er ontbreekt bijvoorbeeld een recreatieonderzoek ook tussen de verschillende belangengroepen, wandelaars, ruiters, andere fietsers. Ook zou nog bekeken moeten worden of de problematiek op een ander vlak zit, zoals alleen op specifieke kruisingen en dat andere paden niet zo'n probleem vormen. Waar zit het hem in? En de recreatiedruk neemt door meer en andere oorzaken toe. Het is op dit moment nog niet mogelijk om één type gebruiker eruit te lichten. De heer Kampen sluit hierbij aan dat met de huidige kennis nog niet gezegd kan worden: dit is er aan de hand, en dat moeten we eraan doen. Waar vindt de overlast plaats? Wanneer is de overlast groot? Vraagstukken die nog verder onderzocht moeten worden.

8. Mededelingen uit de organisaties, tevens rondvraag

De heer Jonkers (Vereniging van Vrienden van het Gooi)

In de zaak over de Natuurverbinding N525 (Westerheide-Zuiderheide) is het niet mogelijk gebleken met de VVG een standpunt in te nemen. De stemmen staakten, er gaat nu een brief naar de provincie dat er geen standpunt kan worden ingenomen.

De heer Jonkers roept bij deze andere verenigingen op om een eigen standpunt in deze te bepalen en uit te dragen.

Hierna sluit de voorzitter het overleg af, met dankzegging aan GNR voor de ontvangst in de schaapskooi Laren en voor de excursie en broodmaaltijd die voorafgingen aan dit overleg.

De heer De Boer dankt allen voor hun wederom actieve bijdrage aan dit overleg.

Mevrouw Kos dankt iedereen voor hun komst en het was fijn om elkaar weer op deze manier te hebben ontmoet.